

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1428 13 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIII-4376 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ASOCIACIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1969 16 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIII-4377“ PROJEKTO (toliau - Projektas) (TAP-21-778(2); TAIS Nr.21-25270(3))

2021-07-12 Nr.
Vilnius

Projekto rengėjai: Vidaus reikalų ministerija.

Projekto tikslas: Seimo valdybos prašymu pateikti Vyriausybės išvadą Dėl Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo Nr. I-1428 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-4376 ir Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo Nr. IX-1969 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-4377 (toliau kartu – Įstatymų projektai).

Dabartinė situacija: Specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) atlikto tyrimo metu nustatyta, kad Lietuvos ligoninių viešuosius pirkimus dažnai laimi įmonės, suteikusios paramą perkančiajai organizacijai arba su ja susijusiems paramos gavėjams. Pvz. išanalizavus 2015–2017 metais Santaros klinikose vykdytus viešuosius pirkimus ir gautą paramą, nustatyta, kad 123 įmonės šį laikotarpį laimėjo Santaros klinikų organizuotus viešuosius pirkimus ir suteikė paramą. Šie juridiniai asmenys (*kurie sudaro 39 proc. viešųjų pirkimų laimėtojų*) suteikė daugiau kaip 4 mln. Eur paramos Santaros klinikoms ir su jomis susijusiems paramos gavėjams, *bei laimėjo 87 proc.* (daugiau kaip 142 mln. Eur) Santaros klinikų viešųjų pirkimų vertės. STT pastebi, kad panašios tendencijos vyrauja ir kitose sveikatos priežiūros įstaigose.

Įstatymų projektais siūloma nustatyti papildomus kriterijus įpareigojančius viešąją įstaigą (toliau - VŠĮ) nepriimti teikiamos paramos: a) jeigu tuo naudodamasis paramos teikėjas gali daryti įtaką VŠĮ veiklai viešųjų pirkimų srityje savo ar kitų asmenų naudai; b) jeigu paramos teikėjas yra laimėjęs VŠĮ vykdytus viešuosius pirkimus ir nuo šio pirkimo nėra praėję 3 metai. Taip pat siūloma nustatyti, kad asociacija negalėtų priimti paramos, jei tuo naudodamasis paramos teikėjas gali daryti įtaką VŠĮ veiklai (įskaitant ir asociacijos narių veiklą jų darbovietėse) viešųjų pirkimų srityje savo ar kitų asmenų naudai.

Projektą teikia: Seimo nariai Asta Kubilienė (iniciatorė), Darius Kaminskas, Kęstutis Bartkevičius, Aurelijus Veryga, Laimutė Matkevičienė, Raimundas Martinėlis, Algimantas Kirkutis, Dainius Kepenis, Antanas Vinkus, Aušrinė Norkienė, Vida Ačienė

Projekto esmė: Projektu siūloma nepritarti Įstatymų projektams dėl šių priežasčių:

1. Įstatymų projektuose siekiama įtvirtinti draudimą VŠĮ ar asociacijai priimti paramą, jeigu tuo naudodamasis paramos teikėjas gali daryti įtaką VŠĮ veiklai viešųjų pirkimų srityje savo ar kitų asmenų naudai. T.y. toks draudimas priimti paramą remtųsi dar neatsiradusia ir nežinoma aplinkybe (galimu dalyvavimu viešajame pirkime ateityje ir poveikiu šiam pirkimui siekiant naudos), o šios aplinkybės paramą priimančio subjekto paramos priėmimo metu negalėtų tinkamai įvertinti, nes

būtų remiamasi spėjimu, todėl įstatymų leidėjas reikalautų neįmanomo. Tokia situacija galėtų būti sprendžiama tik per dalyvavimo viešuosiuose pirkimuose ribojimus, o tai yra Viešųjų pirkimų įstatymo, o ne siūlomų keisti įstatymų reguliavimo dalykas.

2. Įstatymų projektuose taip pat siūloma nustatyti paramos priėmimo ribojimą kai paramą siekiantis teikti subjektas ne seniau nei prieš 3 metus yra laimėjęs VŠĮ ar asociacijos vykdytus viešuosius pirkimus. Abejotinas tokios sąlygos proporcingumas, nes vien viešųjų pirkimų laimėjimo faktas savaime nesuponuoja ir neturėtų suponuoti, kad tokio subjekto siekis suteikti paramą yra korupcinio pobūdžio.

3. Įstatymų projektų parengimo priežastys nėra kvestionuojamos – STT tyrimo apie galimos korupcijos apraiškas sveikatos apsaugos sistemoje metu nustatyti trūkumai ir pažeidimai turi būti taisomi ir užkardomi, tačiau tai turi būti daroma ne fragmentišku, vos dviejų teisinių formų subjektų (nors paramos gavėjais gali būti taip pat ir, pvz., biudžetinės įstaigos) teisinio reguliavimo keitimu. Atsižvelgdama į tai, Vyriausybė yra numačiusi sistemiškai peržiūrėti ir įvertinti bendrai taikomą labdaros ir paramos teikimo bei viešųjų pirkimų vykdymo teisinį reglamentavimą ir esant poreikiui iki 2022 metų Seimo pavasario sesijos pradžios pateikti Seimui reikiamų įstatymų projektus.

Derinimas: Projektas teiktas derinti Ekonomikos ir inovacijų, Finansų bei Teisingumo ministerijoms. Projektas patikslintas pagal Teisingumo ministerijos pastabas. Ekonomikos ir inovacijų bei Finansų ministerijos pastabų neturėjo.

Pirminis projekto variantas svarstytas 2021 m. birželio 29 d. tarpinstituciniame pasitarime. Pakartotinai teikiamas projektas patikslintas pagal šiame pasitarime pateiktas bei Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pažymoje pirminiam projektui išdėstytas pastabas, ir suderintas darbo tvarka su Vyriausybės kanceliarijos Teisės bei Viešojo valdymo grupėmis, Ekonomikos ir inovacijų ministerija bei Finansų ministerija.

Atsižvelgiant į pirminiam projektui teiktą Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupės pastabą, kartu su Projektu yra teikiamas Vyriausybės protokolinio sprendimo projektas, kuriuo siūloma pavesti Ekonomikos ir inovacijų ministerijai ir Finansų ministerijai kartu (prireikus pasitelkiant ir kitas suinteresuotas institucijas) STT atliktų analitinės antikorupcinės žvalgybos tyrimų, kurių tikslas – išsiaiškinti korupcijos rizikas, susijusias su paramos teikimu viešajam sektoriui ir viešaisiais pirkimais, kontekste įvertinti galiojantį viešųjų pirkimų bei labdaros ir paramos teikimo teisinį reguliavimą ir iki 2022 m. kovo 1 d. pateikti Vyriausybei pasiūlymus dėl poreikio rengti teisės aktų pakeitimus ir (arba) imtis kitų veiksmų minėtoms situacijoms užkardyti. Protokolinio sprendimo projektas darbo tvarka suderintas su Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupe, Ekonomikos ir inovacijų ministerija bei Finansų ministerija.

Atitikimas Vyriausybės programai: Projektas neprieštarauja Vyriausybės programai.

Dalykinio vertinimo išvada:

Vyriausybės išvada Seimui turėjo būti pateikta iki 2021 m. gegužės 27 d.

Projektą siūlome teikti į **Vyriausybės posėdį.**

Patarėjas

Audrius Kasinskas